

gnjiloba. Ta ni toliko škodljiva, kakor tista, ki se loti še čisto nezrelega in kislega grozdja. Zavoljo sladke gnjilobe se ni treba pre nagliti z branjem, kdor hoče pridelati prav zlahotno kaplico. In takim je tudi odsvetovati branje po dežu ali rosi. Tak mošt je vodén, poln nesnage in blata.

Imena štajerskih vinorejcev, ki so pri dunajski razstavi dobili svinjine in pohvalna pisma, so precej številna. Svetinjo napredka so dobili gospodje: Fürst v Ptuju, vojvod Della Grazia v Brunseji, baronja Werner v Ormužu, Klajnošek v Gradci, Kodolič v Radgoni, za ljutomerska vina. Gg. Reiser in Pfrimer v Mariboru za pekerska (pohorska) vina.

Svetinje zasluge so prejeli: gg. Benediktini Admontski, Dirmajer, Fuchs, Seifrid in Murmajer v Ormuži, potem Mat. Fric pri Vel. Nedelji, Sartori v Svetinjah, Hönigman pri sv. Križu, Schenkel v Lukaveih, Kofler v Ptuju, vsi za ljutomerska vina.

Grajščina Negovska za cogonska vina, Sonhamer za radgonsko vino, Paskotini v Ptuju za Haloško in Wibmer v Ptuju za Završki samotok (Ausbruch). Haring v Gradci za kovačlonsko vino pri Slov. Bistrici, Karneri v Vildhaus-u za zlahotni muškatovec.

Pohvalna pisma so dobili: gg. Grof Kodrojo v Maleku, Frisnek v Ernaužu, Kada, Kauchamer in Petovar Lovro v Ormužu, potem Zemljíč, Sigmund, Stamer in Stajrar Jan. v Ljutomeru, vsi za ljutomerska vina.

Čolnik v Dervanji, grof Atems, Pavalec pri sv. Jurji, Repa Frane in Wajncirl pri sv. Jakobu, Schörman v Čmureku, za slovenjgoriška vina. Potem Beier v Gradci za slov. bistriško vino, Frohm v Mariboru za Završko vino. Grajščina konjiška, Pan v Konjicah in Hafner v Poličanah za vinarsko črnino. Brandl v Gradci za frajhamsko, Hirschhofer v Gradci za rožpaško, Kamplmilner v Gradci za črešnovsko, grajščino Bizeljška za bizeljško, grof Wurmbrand za Haloško, potem Janež Fr. in Polanee za ptujsko vino. Škof lavantinski, Krihuber in Mohor v Mariboru za muškatovec; grofica Meranska in Rauscher za pekerska vina. Zemljíč Mat. v Ljutomeru je dobil pohvalno pismo tudi za izvrstno slivovico. —

Letošnja letina v obče slabo kaže, kakor se iz vseh avstrijsko-ogerskih dežel iz zanesljivih virov poroča. Najslabeja je letina na Ogerskem s Hrvatskim vred, kjer se v mnogih županijah še setev ni izplačala, kaj bi še le o zimskem preužitku govorili! Goveda in konji dobó se za polovico cene, in še tako ni kupcev najti, vsak bi le rad prodal. — Od mnogo strani se tirja, naj se državni zbor snide ter državno posojilo za veliko silo sklene. Hrvaški deželni zbor išče tudi pota, kako pomagati mnogim krajem, katerim so uime za letos, v vinogradih pa tudi za bodoče leto, ves pridelek uničile.

Skoro vse ogerske trgovinske kamore prosijo, da se naj vvoznica za žito odpravi, tarifa na železnicah za dovažanje žita pa zniža, kar je minister trgovine krepko pospeševati obljubil. (Tako na Ogerskem, ki slovi kot žitnica v Avstriji!) Enako prošnjo do ministerstva trgovine je vložilo tudi ravnateljstvo dunajske žitne in mōčne borze, ki podpira svojo prošnjo s tem, da je letos proti drugim letom samo rži v Avstriji za 16 do 17 milijonov vaganov manj, zares strašanska številka, ktero pa potrjuje poročila iz vseh krajev.

Stanje je tem bolj žalostno, ker je tudi po drugih državah evropskih, razen na Ruskem in podonavskih knježevinah, letina jako slaba.

(Priloga „Reform“ šte. 33.)

Dopisi.

Iz Dravskega polja, 20. sept. (Še en glas zastran g. dr. Gršaka.) Dopisnik iz ormuškega okraja v poslednjem „Gospod.“ očita g. notarju, dru. Gršaku, da je srenjskim predstojnikom „Tednik“ vsilil. Tudi mi to obžalujemo, mislimo pa, da bi g. bilježnik tega ne bil storil, ko bi bil naprej vedel, kakošen da bode ta list. (? Uredn.)

G. dr. Gršak nikakor ni prijatelj onemu liberalizmu, ki se po „Narodu“ in „Tedniku“ šopiri. Ne bo nam g. bilježnik menda zameril, ako navedemo besede, s katerimi je enkrat liberalizem opisal. Rekel je blizo tako-le: „Liberalizem je ena najostudnejših stvari, katero so filozofi iznašli. Po njem se uboštvo in nepoštenost ni zmanjšala nego pomnožila. Povišal je liberalizem državni strošek, ljudstvu pa kruba in preužitka ni dal; ogoljufal je ljudstvo in ga podvrget sebičnosti demagogične stranke. Vsa šolska modrost liberalcev od konca do kraja obstaja v tem, da sō občinstvo (vse javne zadeve) postavili na — lakoto in pa na bajonete (bodala)!“

To so skoz in skoz zdrave misli gospoda bilježnika, ki je sicer tudi poštenjak in nepristransk domoljub, kateri se nad našo stranko ne jezi zaradi tega, ako ljudstvu na korist tirjamo, da se notarjatstvo na kmetih odpravi. Vemo tudi, da g. dr. Gršak razpor v narodnem taboru srčno obžaluje in skuša kolikor le zamore, stranke med sebo pomiriti.

Iz Središča, 21. septembra. — Kakor drugod, vršila se je tudi pri nas dné 31. augusta t. l. sijajna svečanost šolske veselice, ktere je asistirala, kakor mi je bilo iz slovenskih Goric domu se vrnivšemu povedano, c. kr. žandarmerija! Še neverjetna mi se je zdela ta novost, pa, ko je celó — nezmotljiva graška „Tagesp.“ dné 7. sept. št. 206. popisavša našo šolsko veselico isto povedala, moral sem verjeti. Pa glavni vzrok tega prekorednega čina c. k. glavarstva bil mi je celó neznan. „Pa noč ni tako dolga, da dan ne bi prišel“ — in tudi meni je zdaj vse jasno, kar mi je bilo prej temno. Dne 16. septembra prinesel

je „Slov. Nar.“ javno zahvalo g. nadučitelja, St. Kovaciču, v imenu „šolskega mladeža“ (!) vsem vdeležnikom šolske veselice.

Da bi pa svet slovenski morebiti ne popraševal, kakošna da je bila ta veselica, predložil je neki dopisun že celó pozabljeno stvar spet nekoliko pregreto po „tritjedenskem“ kuhanju v „Slov. Nar.“, št. 216. narodnjakom za prebavo in meni za vezilo iz edinega namena, da bi zamogel moje osebe po nekem meni celó nerazumljivem načinu predrzno in nesramno se lotiti, jezo si ohladiti in modrost svojo obelodaniti. Le poslušaj pošteni trg Središki! kar ti poveda „Narodov“ dopisnik. V tvojem krilu — v sredini tvoji biva neka skrivna družba „neumnežev“ pod vodstvom samega — kaplana, prava mračnjaška druhal, ki namerjava v svoji norosti še celó šolo porušiti. — Nikar si, dopisun, zarad šole v skrbi ne bodi; vodja „neumnežev“ je iskren prijatelj kršćanske šole in nikdar še klical ni: „proč z šolo!“ Za šolo ni nevarnosti nobene, morebiti za tebe, ker se pred neumneži kot pred kako pošastjo tako treseš. Skušaj le, da se ločijo bebeci od modrih, kterim si menda ti vodja, ali pa nam trapaste „neumneže“ po imenu navédi, da se s tvojo pomočjo in z lučjo tvoje modrosti obdelovati začno, preden vse Središče norišnica postane. Potem bi celó tvoja modrost, katere žalibog Središčani doslej še ne poznajo, prepozno došla, in ti bi ob slavo prišel, da si svojimi dopisi v „Nar.“ Središčane na pravo pot pripravil. Ves tvoj vodja srediških „neumnežev.“

M. Sl. kaplan.

Iz Pišec, 14. sept. (Kmetje okoli Brežice pozor!) [Konec.] Liberalci so odstopili od vernega, nam vsem pravičnega programa in glasila: „Vse za vero, dom, cesarja!“ in so si skovali nov program, po katerem so pa naredili liberalni poslanci veliko nam pogubljivih postav, med temi tudi to, da se sme vsak ženiti brez ozira na občinsko privoljenje, kar je vsim posestnikom v veliko nesrečo. Da bi liberalci ložej nas kmete premotili in zapeljali v svoje mreže, lažejo v svojih časnikih prav nesramno, kakor naj pokaže namesto 100 le naslednji primer. Pri volilnem shodu na Blanici poleg Sevnice je edini gosp. kaplan Tombah se poganjal za nam vsem pravični program, in torej za našega kandidata, proti precejšnjemu številu doktorjev, pisačev in študentov, pa je tudi vse premagal. Iz same jeze nad tem, da jim je vse spodletelo, so potem lažnjivo pisali v „Slov. Narod“, da je gosp. Tombah prišel le zborovanja motit, da je v ta namen prignal cekmaštrov, mežnarjev, še celó hlapcev, da bi mu pomagali zborovanje motiti; da je tem ljudem kupil piva in vina, da so vsi pijani prišli, da je najmarljivišim kričačem celó plačal po 50 kr. itd.“ Ko je pa g. T. svojo in nazočih kmetov čast braniti hotel, ni uredništvo „Naroda“ pisma

sprejelo, ampak ga še le Ljubljanska sodnija k temu primorala.

Kmetje, kteri se bojite zameriti liberalnim kolovodjem in verujete takim lažnjivcem, spametujte se vendar enkrat; ne poslušajte nikogar, kdor koli nam priporoča g. dr. Vošnjaka, najhujšega liberalca!

Volimo vsi skupaj pravičnega moža, kteri ljubi milo domovino slovensko, kakor Vošnjak, če ne še bolj, kteri je pa tudi zvest kristjan; kajti le takošen mož, ki mu je mar za sv. vero in njene šege, za kršćansko vzrejo šolske mladine, le takošen mož zasluži, da mu zaupamo. In ta mož je gotovo in zanesljivo č. g. kanonik Fr. Kosar! Le ne poslušajte onih zavihancev, ki se mrđajo, češ, da je g. Kosar — duhovnik! To je res, pa vedite, da mora kat. cerkev in moramo tudi mi katoličani v državnem zboru (če bo kaj z njega) imeti zagovornikov, ker liberalci na nas hudo naskakajo. In kdo bo naše najsvetejše zadeve bolj zastopal, kakor moder duhoven, kakoršen je po vsem Slovenskem znani g. Kosar? Sicer je pa ta gospod kot naš deželni poslanec v Gradu dovolj pokazal, da ve tudi posvetne naše zadeve prav dobro zastopati. —

Gg. Tanšeka in Srnea pa lepo prosimo, ne begajta nam tukaj ljudi, kteri so slabo ali nič podučeni, vsaj z drugimi tako nič ne opravita, v motnem ribe loviti pa ni častno delo, kakor menda sama vesta. Volitve so za kmetijske občine, ki vedó brez vaju in drugih liberalcev, koga da imajo za poslanca voliti. Prijatelj ljudstva je le, kdor spoštuje njegove želje in navzore v vseh, torej tudi v verskih rečeh. Kdor pa ljudstvo šunta ter mu liberalca za poslanca vsiljuje, ko katoliškega, značajnega moža potrebuje, ni prijatelj ljudstva, ampak je goljuf in grđ izdajalec! To si pomnite vsi liberalni hujskarji!

Bralce „Slov. Gospodarja“ pa prosimo: podučujte nevedne svoje sosedje, kteri nič ne berejo; vi ste podučeni, da poznate važnost sedajnih volitev. Prosimo pa tudi druge prijatelje zdrave omike duhovskega in svetnega stanú, glejte koliko je zdaj dela; ne držite križem rok ter ne bodite omahljivi, marveč delajte stanovitno za gospoda kandidata Kosarja!

Iz Savinske doline, 23. t. m. (Pojmi se vedrijo, pravica napreduje.) Kakor se sploh čuje, se povsodi tudi tisti, ki so popred nekoliko omahljivi bili, vedno bolj odločujejo za pravno stranko. Tako sem zvedel v Gornje-savinskem okraju, kakor tudi v naši okolici. Celjske kmetijske okolice župan je zdaj naravnoč za preč. g. Kosarja. Temu je pripomogel veliko lažnjivi „Narod“ in pa „Tednik“, ki sta se po sili ljudem vrivala, psujeta in grizeta pa na vse strani, da ni nihčar več varen pred njima. Ljudje pa vendar imajo toliko zdrave pameti, da spoznajo, kde je laž, kde pa mirna resnica, in da duhovni tudi toliko vedó,

kakor pa mladiči: dijaki, pisarji in pa nekteri učitelji. —

Javna zahvala. „Narodovemu“ dopisniku iz Središča, št. 216. čestitamo k njegovi izredni modrosti ter se mu v imenu več z nami enako mislečih zahvaljujemo za častni nam dani priimek „neumnežev.“

V Središču, dne 22. septembra 1873.

Ivan Kočevar, l. r. občinski predstojnik.

Andraš Sejnkovič, l. r. srenjski odbornik.

Mat. Vuk l. r. posestnik.

Za poduk in kratek čas.

Naši „sicerkatoličani.“

Kakošna je pa ta nova vera „sicerkatoličanov“? To so možje, ki hoté katoličani veljati, po svojem vedenji pri volitvah pa katoliški cerkvi zausnice dajejo, volilši nje najhujše nasprotnike: brezverske liberalce! — O tacih „sicerkatoličanih“ pôje zadnjič razglašena pesnica:

„Ti kmetič praviš: „sim kristjan!“

Držiš pa ž njim, ki je pesjan.“

Tako je g. Wretzel, „paverski kmet“ pri Mariboru, kakor se je sam krstil, sicer skoz in skoz pošten mož, hodi sicer kot kristjan ob nedeljah in svetkih k Božji službi, je menda še, gotovo je pa sicer bil cerkveni ključar, in sploh sicer rad pomaga povsod, kjer gre za Božje čast, tudi sicer prijazno duhovnika pozdravlja — s kratka: g. Wretzel je sicer povsod katoličan, le v liberalni družbi pozabi, da sicer ni lepo in dostojno za zvestega katoličana, družiti se z liberalci.

Ravno je razposlal „provizorični volilni komité“ v Mariboru po vsem okraji vabilo, vdeležiti se 24. dné t. m. volilnega shoda v Wiestbalerjevi gostilnici, kder se bode g. Konrad Seidl za kandidata kmetskih občin ponudil in pred volilci svoj program razlagal. In glete, tisti Wretzel, ki je sicer katoličan, je zraven liberalnega para: Friceta Brandstetterja in Henr. Gasteiger'ja podpisan v vabilu „provizoričnega volilnega komiteta“. Tedaj ni dvoma, da je sicer katoliški mož Wretzel zopet na strani cerkvi nasprotnih liberalcev, ter bo kakor sicer za nje delal!

V Poličanah je g. Hartner, kteremu daleč okrog slavo pojó, da je sicer dober katoličan, pa je vendar ob volitvah dozda še vselej zvest leibgardist liberalnega stotnika Seidlna in dosluženega lajtnanta Friceta bil, ter za sebo potegnul mnogo volilcev s Poličan, Studenic in Makol, ker si nekteri z vožnjo pri njem mnogo zaslužijo, skoro vsi pa pri njem svoje pridelke prodajajo in denar na posodo jemljejo.

In tacih mož, ki so sicer dobri kristjani in pošteni srenjčani, pri volitvah pa liberalcu svoj glas dajejo, je po slovenskih krajih žalibog le še preveč.

Kako je to mogoče? Vsaj vendar že vsak slepec vidi, v kako brezdno da je liberalizem Avstrijo pahnil. Ali se torej ne pravi vrabce v proso vabiti in tatovom lestvico držati, ako katoliški možje liberalcem do zmage pomagajo? Povejte, ki berete „Gospodarja“, onim „sicerkatoličanom“ resnico krščansko: „Kdor ni z menó, je zoper mene!“ — Kdor sovražnikom cerkve in krščanske šole svoj glas da, je sodeležnik vsega, kar ti v zvezi z drugimi liberalci zoper krščanstvo in kat. cerkev počenjajo.

Če se pa ovi „sicerkatoličani“ izgovarjajo s tem, da nemčurje le volijo zato, ker jim je za nemščino mar, jim recite, da Nemcem živa duša nemščine ne jemlje in tudi jemati ne more, da se pa Slovenci zaradi nekterih nemških naseljencev pbenemčevati ne smejo in ne dajo!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ital. kralj je zapustil Dunaj ter se podal v Berlin, zapustil je pa tudi zadosti britkih spominov povsod. Brezglavni, liberalni Dunajčanje so ga demonstrativno sprejeli in častili, kakor poprej liberalni Gračani, ki so na kolodvoru kričali „živijo! zmagovalcu nad papežem!“ Pač publi slava, z desetkrat večo armado zmagati krdelce papežev, ki bi pa bilo brez dvoma grozno udrihalo pa Garibaldincih, da niso sv. Oče mahoma klanja ustavili, ko so vidili, da je krv blagih junakov borečih se za čast in svobodo kat. cerkve in njenega poglavarja vendar predragra in prežlahna, da bi se žrtvovala neprimerno močnejšemu sovražniku. Da je zagrizeno liberalstvo, podhujskano po židovskih listih in v službi framasonov, zakletih sovražnikov kat. cerkve, pri tej priliki s poslavljenjem in mrskim lizanjem Viktorja Emanuela svoje mrzenje proti kat. cerkvi prav očevidno pokazalo, temu se nikakor ne čudimo; da je pa tudi eden slovenskih listov ob tej priliki z židovsko-liberalnim časnikarstvom v isti rog trobil ter katoličane in poglavarja svete cerkve prav nesramno napadal in psoval, to je zares prežalostno. Ta psevdo-liberalni slov. časnik, ki oskrunja lepo ime: „slovenski narod“, drzne se pisati, da ni ital. kralj nikomur krivice storil, marveč je le — v imenu narodnosti, (ki pa nikjer na Italijanskem najmanjše krivice trpela ni) „zapodil male „despote“ (samosilnike) iz Neapolja, Parme in Modene in — Rima.“ Potuhnjenec je izpustil vladarja Milanske in Benečanske pokrajine, ki je tudi bil izrinjen iz svojega posestva, ker se ni upal list, tudi avstrijskoga vladarja med „despote“ vvrstiti. — Naposled se ta slovenski politikar do tal priklanja novi Italiji in njenemu kralju, „ako ne sega po naših slovankih zemljah!“ Za to ne bo šel Lah politikarjev v Ljubljano vprašat, ali mu dovolijo segati po slovanskih zemljah ali ne; gotovo je pa, in „Narod“